

KISA FORM HASTA GÜVENLİĞİ ÖLÇEĞİNİN GEÇERLİLİK VE GÜVENİLİRLİĞİNİN ANALİZİ

ÖLÇERLER GÖNEN, Zeynep, S.B. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi/İZMİR
TÜTÜNCÜ, Özkan, Dokuz Eylül Üniversitesi, Rekreasyon Bölümü/İZMİR
ÜRKMEZ, Gökhan, Özel Opera Yaşam Hastanesi/ANTALYA

GİRİŞ: Hasta güvenliği, sağlık alanında kalitenin önemli bir unsurunu oluşturmaktadır. Hasta güvenliğinde amaç; hasta ve hasta yakınlarını, hastane çalışanlarını fiziki ve psikolojik olarak olumlu etkileyecek bir ortam yaratarak güvenliği sağlamaktır. Burada temel hedef; hizmet sunumu sırasında hata oluşmasını engelleyecek, hatalar nedeniyle hastayı olası zararlardan koruyacak, hata olasılığını ortadan kaldıracak bir sistemin kurulmasıdır (Güven, 2007). Hasta güvenliği kültürünün ölçülmesi ve değerlendirilmesi, örgüt içinde daha sağlıklı ve verimli sonuçların elde edilmesine yardımcı olacaktır. Buna bağlı olarak hasta (dış müşteri) ve/veya çalışanların (iç müşteri) memnun edilmesi mümkün olabilecektir (Tütüncü vd.2007). Hasta güvenliği kültüründe elde edilecek olumlu katkılar, insan yaşamının uzamasına daha da önemlisi insan kayıplarının giderilmesine ve yanlış sonuçların oluşmasına engel olabilecektir.

AMAÇ: Antalya'da bulunan altı özel hastanede çalışan personelin, değerlendirmelerinden yola çıkarak, Sexton ve Thomas'ın geliştirdiği hasta güvenliği kültürünün ölçülmesine yönelik olarak, geçerli ve güvenilir bir ölçek olan "Hasta Güvenliği Kültürü Ölçeği"nin, Türkçe 'ye uyarlanması çalışmasında geliştirilen kısa formunun geçerlilik ve güvenilirliğinin analiz edilmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Araştırmanın evrenini idari yapısı, personel sayısı, yönetim şekli ve anlayışı gibi birbirinden farklı özelliklere sahip Antalya'da aynı gruba ait altı özel hastanede çalışan personel oluşturmaktadır. Araştırmada öncelikle yazın araştırması yapılmıştır. Araştırmada alan araştırması yöntemi ve anket tekniği uygulanmıştır. Ankette; Sexton ve Thomas'ın geliştirdiği "Hasta Güvenliği Kültürü Ölçeği"nin kısa formu ve demografik özelliklere ilişkin sorular yer almaktadır. İfadeler eşit aralıklı ölçek (7=Kesinlikle Katılıyorum; 6=Kısmen Katılıyorum; 5=Katılıyorum; 4=Ne Katılıyorum, Ne Katılmıyorum; 3=Kısmen Katılmıyorum; 2=Katılmıyorum; 1=Kesinlikle Katılmıyorum) şeklinde puanlandırılmıştır. Anketlerin kontrolünden sonra, veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Ön değerlendirme sonrasında toplam 586 anket analizlere dahil edilmiştir. Elde edilen veriler SPSS 20.00 (Statistical Programme for Social Sciences) programı ile analiz edilmiştir. Çalışmada, anketin geçerliliğini test etmek için faktör analizi ve güvenilirliğini test etmek için içsel tutarlılık analizi gerçekleştirilmiştir.

BULGULAR VE SONUÇ: Katılımcıların, %78,3'ü kadın ve %21,7'si erkektir ve yaş ortalamaları 28,62 (±8,22) olarak tespit edilmiştir. Ankete katılanların %44,9'u lise, %48,7'si üniversite mezunudur. Katılımcıların %14,8'inin yöneticilik deneyimi bulunmaktadır. Katılımcıların meslekteki çalışma yılları ortalaması 5,75 yıl (±6,11) olarak belirlenmiştir. Veri setinde yapısal geçerliliği belirlemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizinde yedi ifadeye indirilen kısa form hasta güvenliği ölçeğinin orjinal ölçekte olduğu gibi tek boyutta toplandığı, toplam varyansın %54'ünü açıkladığı ve yapısal geçerliliği ortaya koyduğu saptanmıştır. Ardından güvenilirlik analizi yapılmış Cronbach's Alpha katsayısının Nunnally'nin (1967:248) eserinde tavsiye ettiği %70'in üzerinde %85 olduğu görülmüştür. Bu bulgular ışığında kısa form hasta güvenliği ölçeğinin Türkiye için geçerli ve güvenilir sonuçlar verdiği vurgulanabilir. Bundan sonraki çok değişkenli çalışmalarda sadece hasta güvenliği kültürüne odaklanmak için uzun form yerine kısa formun kullanılması daha sağlıklı sonuçlar alınmasına yardımcı olabilecektir.

KAYNAKLAR:

NUNNALLY, J. C. (1967). *Psychometric Theory*. New York: McGraw Hill.
GÜVEN, R. (2007). *Güvenlik Kültürü*, IV. İş sağlığı ve Güvenliği Kongresi Bildirileri, 20-21 Nisan 2007, MMO yayınları, Yayın No: E/2007/424, Adana.
TÜTÜNCÜ, Ö., KÜÇÜKUSTA, D., YAĞCI, K. (2007). Toplam Kalite Yönetimi Kapsamında Hasta Güvenliği Kültürü ve Bir Ölçme Aracı. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* Cilt 9, Sayı: 1, 2007